

Marianne Grimsø
Leder kontrollkommisjonen for Diakonhjemmet
sykehus

Deres ref.:
Saksbehandler: VHE
Vår ref.: 11/2335
Dato: 07.04.2011

Overføring av pasient under tvungen observasjon

Helsedirektoratet viser til dine henvendelser pr. e.post av 25.03.2011 og 29.03.2011, samt telefonsamtale.

Du tar opp det som du mener er en mulig uheldig praksisendring fra sykehusets side, etter direktoratets fortolkning knyttet til overføringer av pasienter under tvungen observasjon, jf psykisk helsevernloven (phvl.) § 3-2 og § 4-10.

Helsedirektoratet er altså av den mening at det ikke er nødvendig å treffe vedtak etter psykisk helsevernloven (phvl.) § 4-10, når en pasient er under tvungen *observasjon*.

I § 4-10 *første ledd* gis anvisning på i hvilke tilfeller det skal treffes vedtak om overføring. Bestemmelsen gjelder pasienter under tvungent psykisk helsevern. Ved overføring av pasienter under tvungen observasjon skal det ikke fattes vedtak om overføring.

Denne fortolkningen er i overensstemmelse med ordlyden i bestemmelsen, og den har gode grunner for seg da tvungen observasjon uansett er så kortvarig at et overføringsvedtak, med påfølgende klagerett med oppsettende virkning for overføringen, vil være vanskelig gjennomførbart.

Det forutsettes selvsagt likevel at en slik faglig beslutning om å overføre en pasient til en annen institusjon er begrunnet og i tråd med kravet om faglig forsvarlighet og retten til fritt sykehusvalg. I henhold til pasientrettighetsloven § 2-4 tredje ledd gjelder retten til fritt sykehusvalg i utgangspunktet også for pasienter under tvungen observasjon.

Du påpeker at direktoratets fortolkning har ført til en mulig praksisendring i retning av at sykehuset lar pasienter være unødig lenge under tvungen observasjon, slik at de kan overføres uten at det må treffes vedtak (som i sin tur kan påklages).

Tvungen observasjon vil da kunne være unødig lenge, ved at "nye øyne" også skal observere. Dette kan også føre til at det tar lenger tid før pasienten får behandlet en eventuell klage på tvungen observasjon, da det vil være ny kontrollkommisjon ved ny avdeling.

Det skal fattes vedtak om enten tvungen observasjon eller tvungent psykisk helsevern, innen 24 timer etter pasientens ankomst til det psykiske helsevernet. Du sier at denne 24 timers fristen kan komme til å overskrides gjennom innleggelses/overføringsfasen.

Helsedirektoratets vurdering

I forhold til 24 timers fristen vil direktoratet bemerke at fristen *ikke avbrytes* av at pasienten overføres mellom avdelinger/ institusjoner, og at kommisjonen oppfordres til å passe på at denne regelen overholdes.

Overføringer av pasienter under tvungen observasjon kan ha ulike årsaker. Pasienten kan for eksempel høre hjemme under et annet helseforetak, eller vedkommende tilhører åpenbart en annen type avdeling som avdeling for psykisk utviklingshemmede eller alderspsykiatrisk avdeling. Jeg forstår deg dit hen at du vurderer denne type overføringer uten vedtak som uproblematisk.

Du stiller deg derimot kritisk til at pasienter under tvungen observasjon overføres fra akuttavdeling til langtidsavdeling, uten at vilkårene for tvungent psykisk helsevern er vurdert. Du spør om en slik overføring til et annet behandlingsnivå kan skje uten at det er foretatt en vurdering av vilkårene for tvungent psykisk helsevern.

For overføringer mellom ulike *behandlingsnivåer* er som kjent hovedregelen at det ikke kreves vedtak etter phvl. § 4-10 for pasienter under *tvungent psykisk helsevern*. Imidlertid er avdelingene du omtaler lokalisert så langt fra hverandre, at det kreves slike vedtak, jf. forskrift om etablering av tvungent psykisk helsevern § 8 tredje ledd.

Direktoratet legger til grunn at man kan overføre en pasient uten vedtak i hele observasjonsperioden. Det er imidlertid viktig å påpeke at observasjonsperioden skal være så kort som mulig, jf. forskrift om etablering av tvungen psykisk helsevern mv. § 6 ”*Tvungen observasjon skal ikke ha lengre varighet enn det som er strengt nødvendig for å bringe på det rene om vilkårene for tvungent psykisk helsevern er oppfylt.*”

Selv om det nok vil være sjelden, vil man likevel kunne ha vurdert endret behandlingsnivå uten å samtidig ha vurdert vilkårene for tvungent psykisk helsevern. Dersom en overføring til en langtidspost i realiteten innebærer at vilkårene for tvungent psykisk helsevern har blitt vurdert, skal det selvsagt umiddelbart treffes slikt vedtak.

Dersom du finner at sykehuset ikke handler i tråd med regelverket nevnt overfor, er dette et forhold som bør tas opp med institusjonen, eventuelt med Helsetilsynet i fylket, jf. forskrift om kontrollkommisjonens virksomhet § 4-2 siste ledd.

Dersom en pasient påklager vedtaket om tvungen observasjon til kontrollkommisjon, og samtidig blir overført til en annen avdeling/ institusjon med en annen kommisjon, fordrer dette et godt samarbeid mellom kommisjonene i forhold til å overføre klagen raskest mulig.

Fortolkningen vedrørende overføring av pasienter under tvungen observasjon skal inntas i et revidert rundskriv til psykisk helsevernloven som skal publiseres når ny samleforskrift til loven blir fredigstilt. På bakgrunn av den informasjonen du har gitt oss, vil vi i den forbindelse på ny vurdere fortolkningen.

Vennlig hilsen

Arne Johannesen e.f.
avdelingsdirektør

Vårin Hellevik
seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk